СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 238. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТИ, четвер, 5-го грудня 1946. No. 238. NEW YORK and JERSEY CITY, Thursday, December 5, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СУД ПРИЗНАВ ЛУЇСА ВИНУВАТИМ У ЦИВІЛЬНОМУ Й КАРНОМУ ВІДНОШЕННІ

У вівторок 3 грудня адвокати предсідника юнії вуглекопів Джана Л. Луїса предложили федеральному судді Т. Аланові Голдсборові у Вашинґтоні правні аргументи в обороні свого клієнта, але не покликали ніяких свідків і цим швидко покінчили розправу. Після цього суддя проголосив, що Луїс і Юнайтед Майн Воркерс оф Америка є винуватими погорди суду цим, що не відкликали страйку вуглекопів, як цього домагався суд наказом з 18 листопада. Негайно після рішення судді Луїс склав свою заяву, у якій сказав, що він відмовляється послухати рішення суду, бо це рішення підтримує поворот уряду до правління при помочі судових заборон („інджонкшен"). Суддя Голдсборо заявив, що він не проголошує присуду негайно і послухає наперед ради урядового прокуратора й Луїсового оборонця, яку кару вони доражують для Луїса.

ЕМБАРГО НА ТОВАРОВИЙ ТРАНСПОРТ.

Зогляду, що нема вигляду на швидке покінчення страйку копальників мягкого вугілля, уряд видав різнородні нові зарядження для ощадности в уживанні вугілля. Залізниці дістали наказ, щоб стримати товаровий рух для всіх пересилок за виїмком харчів і таких матеріялів, які потрібні для втримання здоровля. Святочні пакунки, надавані на пошту, можуть мати лише пять фунтів ваги. Висилка вугілля до Европи має бути теж ст[illegible], а внаслідок цього корабельний рух з Ню Йорку до Европи може теж бути спаралізований.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК В ОКЛЕНД.

[illegible], в Каліфорнії, юнії Американської Федерації Праці викликали загальний страйк у всіх ділянках праці. Перестали виходити газети, стали транспортові й комунікаційні засоби, позамикані крамниці й ресторани і лише приватні авта й телефони можуть бути вживанні. Страйк викликали юнії як протест проти поведінки поліції, яка дала охорону шоферам вантажних авт, щоб перевозити товари для одної департаментової крамниці, де був вибух страйк і де поставлено пікети.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИГОТОВЛЯЄ ЗМІНУ РОБІТНИЧИХ ЗАКОНІВ.

В часі пресової конференції президент Труман заповів, що водночас зі скликанням нововибраного конгресу в дні 3 січня 1947 він буде мати готове послання про стан державних справ в цілому краю. У посланні до конгресу президент предложить план ревізії робітничих законів, а передусім закону Вагнера.

АМЕРИКАНСЬКІ ФОНДИ ДЛЯ СОВЕТСЬКОГО ЗБРОЄННЯ.

Містопредсідник Американської Федерації Праці Метю Вол у своїм рефераті на форум Найтс оф Коломбос в Брукліні доводив, що Росія вживає біліони долярів з американського постачування матеріялів на підставі ленд-лізу „на розбудову велитенських арсеналів для агресії і советського імперіялізму". Вол гіркими словами натаврував комунізм і його методи агітації. Він сказав теж, що коли б не Молотов і Громико не використували свого вета, то Америка повинна оглянути гігантичні центри воєнного будівництва в Советах, які є центрами комуністичного панування в цілому світі. „Матеріяльне пониження і моральний упадок ідуть рука в руку в комуністичнім раю" — твердив Вол. „Уряд, який відбирає свободу своїм громадянам не може поважно думати про свободу і мир громадян в інших краях. Саме в цьому полягає і советське недовіря й підозріння до демократичних націй. Батьківщина безпощадного тоталітаризму не може бути носієм і сторожем міжнародної безпеки і миру".

ПАСТОР НІМЕЛЕР В АМЕРИЦІ.

Мартин Німелер, лютеранський проповідник, який став славний у світі ізза свого опору проти Гітлера вчасі війни, прилетів літаком до Нюарку з Франкфорду над Майном в Нумеччині. Він має об'їхати деякі громади в Злучених Державах на запрошення Американського Комітету Світової Ради Церков.

ЛЯ ҐВАРІЯ ЗА МІЖНАРОДНІЙ ПЛАН ДЛЯ РІЛІФУ.

Предсідник УНРРА Фіорельо Ля Ґвардія виголосив по радіо промову з критикою планів Злучених Держав для дальшої допомоги Европі й іншим континентам. План Америки, предложений Обеднаним Державам, буде коштувати пів біліона долярів річно, а він має план, який вимагав би лише $200,000,000. Промовець пропонував створення простої міжнародної ради під опікою О.Д..

Новий амбасадор до Лондону прихильником капіталізму

Підсекретар департаменту скарбу Оливер Макс Ґарднер дістав назначення від президента Трумана на становище амбасадора для королівського двору в Лондоні, як це оприлюднив президент вчасі пресової конференції. Ґарднер є прихильником демократичного капіталізму, а їде як амбасадор до краю, де уряд є в руках соціялістів з британської Партії Праці. Попередником Ґардиера на цьому становищі був В. Аверел Гариман, який тепер займає становище секретаря торгівлі.

НАЙСПОСІБНІШІ НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНСЬКІ ТАЛАНТИ ПРАЦЮЮТЬ В АМЕРИЦІ

Секція безпеки в департаменті війни одобрила до оприлюднення новинку кореспондента С. Б. Алена з Ню Йорк Гералд Трибюн з докладнішими вістями про працю німецьких знавців летунства для Злучених Держав. Команда повітряних матеріялів цього департаменту звербувала 86% найспосібніших німецьких експертів летунства і привезла їх до Злучених Держав до праці над винаходами нових ракетів і інших родів зброї. Вони працюють на підставі контракту за платню, яку дістає кожний знавець відповідно до своєї вартості. Крім цього вони дістають по $6 додатку денно на покриття коштів утримання, як це зрештою уряд платить американським експертам. Платня німецьких експертів виносить від $2.20 до $11 денно. Платню пересилають звичайно до їхніх родин.

Ген. Франко мусить відійти, але як?

Справа режіму генерала Франка в Еспанії була предметом цілоденних нарад комітету Загального Зібрання О.Д. до справ політики і безпеки дня 3-го грудня. Всі погоджуються в тому, що Франко повинен відійти, але кожний має іншу пропозицію, як його до уступлення заставити. Початкова американська пропозиція, що є базою дискусії, домагається, щоби Франко уступив добровільно та взиває еспанський народ, щоб він позбувся теперішнього режіму, тоді його „сердечно привітають" в О.Д. Але, якщо Франко не схоче? Французький представник заявив, що на випадок, якщо О.Д. не вирішать почати відповідну акцію проти Франка, то „пролетарі всіх країн" піднімуться проти нього. Польща і Білорусь домагались зірвання дипломатичних відносин з Еспанією Франка, господарських санкцій та повної ізоляції від зовнішного світу. Англія і Америка, стоючи на засаді невстрявання у внутрішні справи інших країн, противляться зірванню дипломатичних відносин та осподарським санкціям, на яких найбільше потерпів би еспанський народ, а не режім. Хозе Хіраль, премієр еспанського республиканського уряду на вигнанні, заявив кореспондентам, що еспанський народ готовий зачати громадянську війну, до якої заохочує його американська резолюція в О.Д., але він вважає, що Франко має матеріяльну перевагу і він здавив би всяке повстання, якщо не буде відповідної допомоги з закордону. Підчас дебат доходило до всіляких саркастичних завваг між представниками західних демократій та Советами, згл. їх сателітами, які не мають ані дипломатичних ані господарських взаємин з Еспанією і самі найбільше про дипломатичні і господарські санкції говорять. Американський представник знова пропонував, щоби цілу справу розглянула Рада Безпеки та винесла рішення ,чи Еспанія ген. Франка загрожує світовому мирові. Дебати будуть продовжуватися. Всі погоджуються в тому, що 1. Еспанія з огляду на своє стратегічне та господарське положення повинна увійти в систему колективної безпеки та належати до О.Д. 2. Теперішній еспанський режім не зустрічає найменшої симпатії а Еспанію ген. Франка, згідно з попередніми умовами і постановами, не можна прийняти до О.Д. і взагалі вважати її за партнера в міжнародній політиці. 3. Всі погоджуються в тому, що ген. Франко та його режім, які прийшли до влади при допомозі Гітлера і Мусоліні, повинні бути повалені. Залишається до вирішення ще тільки одна і основна справа: як можна повалити Франка та його режім, якщо він не схоче уступити добровільно.

СТАЛІН ВАЖКО ХВОРИЙ, ПОВІДОМЛЯЄ ТУРЕЦЬКА ПРЕСА.

Асошієйтед Прес передає з Істамбулу, Туреччина, відомість, надруковану в місцевій пресі, що советський диктатор Сталін поважно захворів. Політичний кореспондент газети Танін, подаючи свою відомість з „авторитетних джерел" твердить, що хвороба Сталіна є така серіозна, що біля нього находяться всі його приятелі та високі советські достойники.

УСПІШНІ НАРАДИ ВЕЛИКОЇ ЧВІРКИ.

Рада міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг продовжувала з успіхом свої наради, виявляючи знова багато взаємного зрозуміння та йдучи на взаємні компроміси. Ще залишилося до вирішення тільки сім основних клявзуль в мирових договорах з Італією, Мадярщиною, Румунією, Болгарією і Фінляндією. Існує можливість, що наради в справі цих мирових договорів можуть бути закінчені ще протягом цего тижня.

СОВЕТИ ЗА ПОСТІЙНИМ ОСІДКОМ О.Д. В НЮ ЙОРКУ.

Відповідний підкомітет О.Д. минулої суботи відкинув запрошення Ню Йорку вибрати це місто на постійний осідок О.Д. та рекомендував Филаделфію і Сан Франсиско як „однаково гідні" на таку ціль. На засіданні дня 3-го грудня Совети несподівано виступили з пропозицією, щоби О.Д. на постійно залишилось таки в Ню Йорку у Флошинг Медов Парк.

НЕ ЗЛЕ БУТИ АМБАСАДОРОМ—ВІД ДОБРОГО ВИНА.—В тяжких часах, які приходиться тепер переживати Европі, добре час від часу відітхнути лекшим повітрям. Це бачимо на цій картині, що знята в селі Бон, в Бургундії, французькій провінції, відомій з знаменитих вин. На фото Доф Купер, британський амбасадор до Франції, що прибув до цього села на традиційне, винопитне свято, на якому присягає, що завжди буде пити вино і ніколи з водою, а тільки чисте.

СОЦІЯЛІСТ ВІНСЕНТ ОРІОЛ ПРЕЗИДЕНТОМ ФРАНЦУЗЬКОЇ АСАМБЛЕЇ

Після бурхливих нарад і хитнь, президентом нової французької Асамбллеї вибрано соціяліста Вінсента Оріола. Його вибрано більшістю 284 голосів проти 170, що їх дістав другий кандидат, піддержуваний комуністами, Марсель Качін. Оріола піддержували, крім соціялістів, популярні республиканці та правиця. Кандидатом на премієра висунено комуністичного провідника Тореса й соціялісти погодилися його піддержати. У звязку з цим прийшло до серіозних розбіжностей думок між самими соціялістичними керівниками. Проти комуністів виступав головно старий соціялістичний ветеран Леон Блюм, заявляючи, що ключем комуністів продовжує бути Москва. Бувший премієр і президент Ґуін висловлювався за кандидатурою Тореса та пропонував прилучитись до його уряду, якщо він його створив би. Бувший міністер фінансів Андре Філіп противився обидвом пропозиціям. Найбільша соціялістична федерація областей Сени і Півночі домагалася голосувати на Тореса та евентуально піддержати теж його уряд, не беручи в ньому участи.

ДИКТАТОР МАНУЇЛЬСЬКИЙ.

Першою точкою нарад комітету Загального Зібрання О. Д. до справ політики і безпеки дня 3-го грудня мала бути справа роззброєння та міжнародної військової контролі, як головні засоби для вдержання тривкого мира. Проте, предсідник комітету Дмитро Мануїльський відложив цю справу та висунув на порядок нарад американську пропозицію щодо Еспанії. На цю тему прийшло до деякої виміни слів між британським представником сер Гартлеєм та Мануїльським і його нянькою Громиком.

ЗА СВОБОДУ ІНФОРМАЦІЇ.

Виховна, Наукова і Культурна Організація О. Д. (ЮНЕСКО) на своїх нарадах в Парижі прийняла одноголосно американську пропозицію в справі виготовлення звідомлення про „перешкоди у вільному обігу інформацій та ідей".

ЧАСТИННА ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ СОВЄТСЬКИХ ВІЙСЬК В НІМЕЧЧИНІ.

Після відомої інтерпеляції Чорчила в британському парламенті про непропорційно велику кількість советських військ в Европі, з Берліна повідомляють про поважні рухи советських окупаційних військ, звязані з частинною демобілізацією. З Москви повідомляють, що там вже приїхали транспорти здемобілізованих військ. На час цих демобілізаційних рухів американським кореспондентам відмовлено дозволу на вступ у советську окупаційну зону.

АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКИЙ ДОГОВІР В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Опубліковано спільний американсько - британський договір в справі злуки двох окупаційних зон Німеччини в одну економічну цілість. Рівночасно Америка й Англія повторили своє запрошення до Советського Союзу і Франції, щоб і вони до цего договору долучилися, згідно, з Потсдамською умовою. Франція дальше ставиться скептично до цих пропозицій, базуючи свої міркування на сумному досвіді з 1919 року.

ГОСПОДАРСЬКІ ПОЛЕКШІ ДЛЯ АВСТРІЇ.

Контрольна Рада Союзників у Відні постановила зменшити окупаційні кошта з австрійського буджету на 15% від 1-го січня. Рівночасно советські власті погодилися на вільну виміну продуктів з їх зони в інші. Відомо, що советська окупаційна зона Австрії, подібно як і Німеччина, є найбагатша під сільськогосподарським оглядом.

СОВЄТСЬКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЯ АРКТИКОЮ.

Північним підбігуновим полосом віддають багато уваги не тільки Америка, але теж Советський Союз. Советські газети Труд та Ізвестія знова надрукували статті, в яких підноситься стратегічне, комунікаційне та господарське значення підбігунових полос для Советського Союзу. Советські повітряні лінії на далекій Півночі мають протягом цеї зими збільшити свій рух втроє. З Архангельська знова виїхала в Арктику советська наукова експедиція. В північних полосах від Мурманська до Камчатки зорганізовано в останніх часах 3,000 колгоспів. В газеті не має згадки, що цим колгоспам постачається невільників з окупованих Советами країн, головно з України.

АРАБСЬКІ ПРЕТЕНСІЇ ДО ПАЛЕСТИНИ.

Арабський король Ібн Сауд заявив, що найкращою розвязкою для Палестини було б—створити з неї арабську державу. Король Ібн Савд виміньоється тепер думками в цій справі з президентом Труманом. Жиди твердять, що найкращою розвязкою для Палестини було б створити з неї жидівську державу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИБОРИ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

Місяць грудень є тим місяцем, у якому відбуваються кожного року річні збори відділів У. Н. Союзу, на яких робиться перегляд діяльности відділу, як і вибирається нових відділових урядників. Згадуємо за це як за справу важну, яка заважує на нашому народньому житті. Правда, в нашому краю й в світі діються такі великі речі, що могло б декому дивним виглядати, що між ті великі й світові справи — вплітаємо й таку, як вибори у відділах нашої організації. Та коли добре вдумаємось у ту „малу" справу, то прийдемо до переконання, що й це важна справа. У. Н. Союз не є тільки асекурацією! Це ж найстарша народня установа американських українців, що згуртовує людей не тільки для матеріяльної забезпеки, але й для вищих цілей, ідейних, культурних, гуманітарних. Відділи У. Н. Союзу це ті ячейки, на яких опирається громадська праця. Вони вибирають репрезентантів до різних наших обєднуючих тіл, гуманітарних і політичних, до відділів відносимось з різними покликами в справі загальних збірок, чи в справі різних політичних акцій, віч, маніфестацій. У відділах шукаємо помочі, коли хочемо поширяти книжку про Україну в англійській мові, чи інші видавництва. Відділи є тими, що будували вже в найдавніших початках наші церкви та й нині є далі найсильнішою підпорою теж і церковного життя.

Думаємо, що вже ця коротка згадка про різні роди праці, звязаної з відділами У. Н. Союзу, вказує наглядно, що нам треба далі добре дбати, щоб та праця не занепадала, але вдержувалась і скріплялась. Іншими словами: Далі дбаймо, щоб наша організація була не тільки матеріяльною забезпекою на випадок нещастя, але теж і справжньою, народньою, ідейною установою, що дбає про ті вищі цілі, про які тут згадано. Це може статись тільки тоді, коли до урядів по відділах притягнемо наші кращі молодечі сили, що завчасу навикнуть до Союзової традиції. Вчасі війни тих молодих сил нам бракувало. Тепер вони вже є. Многі з тих наших вояків, що щасливо вернули з війни, були на европейських фронтах і мали нагоду стрінутись з українцями. З тих зустріч, як знаємо, многі віднесли якнайкращі враження, як теж набрали через те кращого розуміння, чому ми, в Америці, повинні далі помагати українському народові в Европі визволитись цілковито спід диктатур та тоталітаризмів. Ця молодь повинна знайти в рядах У. Н. Союзу вдячне поле праці; з неї повинні творитись нові кадри молодих відділових урядників, що мають заступити тих старих працівників, яких ряди так уже рідшають. Памятаймо на це у всіх відділах, по всіх місцевостях, бо це справа, що заважить на будуччині не тільки нашої організації, але й на цілім нашім народнім житті в Америці.

Вибираймо теж відділових урядників для праці, а не для паради. Памятаймо, що У. Н. Союз побудовано на ідейній праці найкращих наших сил. Такою працею він і нині вдержується. Цеї праці буде він потребувати і в будуччині. Знов бути на передовому місці в рядах У. Н. Союзу, значить бути прикладним в ідейній праці та жертвенности.

ПОБІЛЬШЕ ІДЕАЛІЗМУ!

В робітничих юніях не усе гаразд. Знають це добре самі робітники, знає це й весь американський загал хочби з таких страйків, які не вважаються навіть ділом робітників, а більше ділом юнійних потентантів.

Та ми живемо в країні, в якій немає ні досконалих людей, ні досконалих організацій, а проте вона постійно іде вперед, розвивається, міцніє й багатіє. Це тому, що в Америці все скоро міняється, а через те є завжди нагода до поправи і удосконалення. Так є і з робітничими юніями. Коли говориться про щось, що є в юніях злим, то це не значить, що тим самим закривається добре, а підкопується саму юнію. Це тільки намагання піднести юнію на вищий щабель. Над тим думає нині усе свідоме робітництво.

Берім, наприклад, робітника з українського роду, що теж, як і кожний інший, хоче жити в кращих матеріяльних обставинах. Проте він живе ще іншим життям: він людина релігійна, доброго серця, чутлива на політичну і суспільну неволю, бо її — коли іде про старше покоління — зазнала в Европі, а теж зацікавлена многими іншими справами, що є для неї в житті важнішими і вартіснішими ніж — матеріяльні. Тому саме так цій людині нераз дивно, що в цій казочно свобідній та багатій країні спрямовується її зусилля на боротьбу за добування гроша, а так мало уваги присвячується ідеальнішим цілям, і то в робітничій організації. Так воно виглядає, що боротьба за те, щоб чоловік міг мати щораз кращі меблі в хаті, щораз кращий одяг, автомобил і тим подібне, є найважнішою проблемою, а найбільшим щастям є це все мати. Духова частина людського життя так якби не існувала, якби не була тим, що властиво вдоволяє людину. А де ж ще громадська сторона життя? Де ж відповідальність за те, що ми є частиною 140 міліонової маси і повинні так поступати, щоб думаючи про себе не валити загальної будівлі, яка є і для нас захистом.

Коли ми говоримо про таке наставлення між робітниками, то робимо це тому, що ми живемо робітничим життям, серед робітництва працюємо, його долею дорожимо і хочемо дожити часу, коли робітник не буде вдоволятися тим, що він є повноправний громадянин Америки, але теж і буде почувати на собі повну відповідальність за долю усього населення й його краю, що його поза границями Америки називають ще тепер Новим Світом.

Вже тепер легко ствердити, що влада в нашій Америці пильно прислухується до потреб робітничого населення, зорганізованого в юніях. Що більше: юнії дійшли до такої сили, що проти їх волі не можна перевести ніякого закону! А випадок погорди для суду, за який призвано до відповідальности Джана Л. Луїса, вказує, що юнії пробують навіть ставати в обороні безправства так, як колись робили фінансові доробкевичі, нагромадивши в своїх руках міліони гроша.

Те, що юнії можуть заняти сяке чи таке незалежне становище, треба між іншим приписати велитенським багатствам, нагромадженим у їхніх касах. Як великі ці багатства, годі знати, бо юнії зправила не хочуть складати фінансових прилюдних звітів і ухиляються від плачення податку. Часто юнійними багатствами орудують лакомі одиниці, котрі використують ці багатства для терору над членами юнії. Нема де правди діти, а треба сказати, що дуже мало є юній, де панувала б повна свобода критики і повна свобода слова. Хто буває на юнійних зібраннях, добре знає, що сміливіший член, коли поважиться отверто скритикувати неправильності юнійного „боса", наражений на сикатури збоку юнійного уряду, деколи на побиття тайними агентами, а нерідко на викинення з юнії і на позбавлення праці, бо в системі „замкненої фабрики" неюнійний робітник не може дістати роботи.

Такий стан, хоч і неправний, вважається тепер типовим у робітничих юніях. Виглядає, що на місце колишнього „тирана" в фабриці прийшов „тиран" з юнії. Приходить час, коли на ці відносини треба звернути увагу і старатися їх поправити. Юнії повинні завернути на дорогу, на якій вони стояли в початках своєї діяльности, а це на оборону робітничих прав, коли така оборона потрібна, і на поправу долі робітника. До поправи долі належить не лише боротьба за нагромаджування матеріяльних багатств, але, і це тепер головне, за здобування духових цінностей. Нові винаходи дають робітникові нагоду скоротити час праці, а саме юнія повинна подбати про це, щоб робітникові дати спромогу використати належно свобідний від праці час.

Робітничі читальні, бібліотеки, клюби, лекції, школи з різними курсами, різнородні місця для спорту, для вищого духового життя — це не повинно бути привилеєм господарів, але і правом для робітників. Біліони гроша, накопичені в юніях, треба пустити в оборот не для безупинної дикої боротьби за дальше добування матеріяльного добробуту, бо це й добробут, серед нормальних відносин, вже доходить до вершка. Дальша безупинна боротьба „за хліб" доведе хіба до цього, що хліб переміниться у гній. „Боротьба" за щоденний хліб це у звичайнім часі вже лише щоденна праця. Приходить пора на застанову, як перемінити пересічного робітника на ідейного громадянина нації, свідомого не лише своїх прав, але й обовязків. Ці обовязки такі різнородні, як діяльність громадянства, якого робітник є підставовою частиною.

Юрій Яновський і „Вітчизна"

Центральний Комітет комуністичної партії в Україні „вичистив" відомого українського письменника Юрія Яновського з редакції офіціяльного органу Спілки Радянських Письменників України, „Вітчизна". Яновський був відповідальним редактором згаданого органу, що його ЦК партії засудив за друковання „буржуазно-націоналістичних" творів та за поширювання ідей Грушевського і Єфремова. В московській „Літературній Ґазеті" з 12-го жовтня надруковано про це відповідне повідомлення, що його подаємо в дослівному перекладі:

„ЦК КП(б)У в своїм рішенні про журнал „Вітчизна" — орган Союзу радянських письменників України — зазначує, що журнал ведеться цілком незадовольняючо. Признано, що редакція „Вітчизни" (відповідальний редактор тов. Ю. Яновський -- прим. Л. Ґ.) не виповнила постанови ЦК КП(б)У з 16. Х. 1945 р., яка зобовязувала редакцію зліквідувати в найкоротшому часі серіозні ідейно-політичні помилки, які мали місце в журналі „Українська література", та підняти ідейно-художній рівень журналу. Замісць того редакція ще більше поглибила помилки журналу, відступаючи на своїх сторінках місце художнім творам і статтям, в яких проповідується буржуазно-націоналістична ідеологія, міщансько-обивательські погляди на життя, аполітичність і безсоромність. Журнал містив націоналістичні статті Л. Коваленка, який повтаряв анти-наукові, буржуазно-націоналістичні твердження Грушевського і Єфремова. Редакція „Вітчизни" надрукувала на своїх сторінках статтю І. Пільгука „Кирило-Методіївське братство і літературний процес 40-60-тих років", в якій всіляко прикрашується буржуазно-ліберальну і консервативну діяльність письменників української літератури (Куліш, Костомаров, Білозерський — пр. Л. Ґ.). Затративши почуття відповідальности за ідейний змисл та художню вартість надрукованих в журналі матеріялів, редакція „Вітчизни" надрукувала фалшиві, анти-художні твори („Знайдена сімя", Плахтіна, „Радість" Кравченка, цикль поезій Неходи „Потяг Москва-Тбилиси, безвстидну повість Романовської „Слава Діжона" і т. д. — Прим. Л. Ґ.).

ЦК КП(б)У зобовязав — пишеться дальше в Л. Ґ. — редакцію журналу „Вітчизна", президію СРП України, Управління пропаганди і агітації ЦК КП(б)У поробили заходи для виправлення лінії журналу та забезпечити його високий, ідейний і художній рівень публікованих творів.

ЦК КП(б)У затвердив новий склад редакційної колегії журналу, до якої увійшли: А Корнійчук, М. Рильський, Ів. Ле, Д. Копиця, Л. Серпилин, Л. Первомайський. Відповідальним редактором затверджений Д. Копиця".

Стільки московська „Літературная Ґазета" про „Вітчизну", орган Спілки радянських письменників України. Попереднього складу редакційної колегії не подається, за виїмком відповідального редактора Юрія Яновського, проти якого теж звернені насамперед закиди пороблені „Вітчизні" та імени якого вже не має серед нової редакційної колегії. Яновського, значить, „вичистили", щонайменше з редакційної колегії „Вітчизни". Чи „чистка" на цьому закінчилась — невідомо, але доля письменника, навіть такого, як Яновський, проти якого видвигнено закид „буржуазного націоналізму", справді не завидна. Інше діло, що ці закиди не відносяться до Яновського безпосередньо за його твори, а тільки за друковання таких творів в журналі, якого він був відповідальним редактором.

Юрій Яновський — це без сумніву одна з найвидатніших постатей в новітній українській літературі. В Українській Загальній Енциклопедії подибуємо про нього тільки коротку, аж занадто „енциклопедичну" згадку: Юрій Яновський, український письменник, народився в 1902 р., поезії „Прекрасна Ут", оп. „Кров землі", романи: „Майстер корабля", „Чотири шаблі". Стільки в Енциклопедії, виданій поза кордонами Сов. Союзу, хоча Яновський, головно своєю початковою творчістю вийшов далеко поза вузькі рямки тільки советського письменника. Він вже теж нераз попадав в колізію з комуністичною партією, головно в питанні поглядів на революцію 1917-20 р., виявленому насамперед в романі „Чотири Шаблі" (1930), виданому свого часу теж поза кордонами Советського Союзу. Українська не-большевицька критика вважає Яновського за найблискучішого прозаїка і стиліста після Хвильового. Заслуга Яновського властне в правдивій інтерпретації Великої Революції. Вона, після Яновського, започатковує національне відродження українського народу, насамперед відновлення його старої військової традиції. Українські повстанці, військо, борються не тільки за „землю і волю", за мову чи автономію, але насамперед за честь своєї країни. Один український критик твердить, що Яновський образом Шахая, героя повісти „Чотири Шаблі", виправляє образ Гоголевого Тараса Бульби. Вони обидва, Шахай і Бульба, боряться за волю, але Шахай бореться свідомо за волю України, а Бульба тільки стихійно. Бульба не бачить, як з його чинів наростає українська державність, він взагалі не має про неї уявлення. Він тільки сподівається на помщення себе і то не своїми з роду, а царем з якоїсь „Руской Земли". Інше діло з Шахаєм. Він зрячий, твердий і рішучий, з політичними ідеалами і без усіх пересудів минулого. До світа ставляться герої Яновського з лезами шабель. „Ми стаємо плечима до плечей і світ відчинемо, як двері". У „Чотирьох Шаблях" не має нічого малого, нічого такого, що не має типових історичних рис. Навпаки, в них провідна ідея Великої Революції в Україні — як закидувала большевицька критика — самостійна Україна, підкреслена і степенована. Большевики засудили всю колишню творчість Яновського. Засуджені його морські вірші „Прекрасна Ут" (1928), романова поезія ностальгії „Майстер корабля" (1928), збірки новель та повістей „Мамутові бивні" (1925), „Кров Землі" (1927) та інші.

Характер творчості Яновського цілком відмінний від творчости генерації Тичини, Рильського та інших, головно символістів. „В мене одна наречена, наречена з колиски, про яку я думав мабуть і тоді, як ще не вмів говорити. Наречена, для якої я жив ціле життя, її присвятив сталеву шпагу і за неї підставляв під меч важкий щит... Культура нації — зовуть її" — писав Яновський. Він не обєктивіст, як Тичина („Людина людину коле") і не індівідуаліст, як Рильський. Не яканебудь культура, але насамперед культура народу, українська культура — його Пані.

Яновського, подібно, як і Тичину, Рильського, Головка, Бажана та цілий ряд інших поетів і письменників зачислюють до групи так званих опортуністів. Всі вони збагатили українську літературу дуже цінними творами, всі вони досить довго боролися проти „соціялізації" їх духа, але вкінці ламались і пішли „На припоні", як писав останній могікан неокласиків та довголітний предмет большевицького „перевиховання" Максим Рильський і вже від довгих років їх „Партія веде", як написав великий колись Тичина. „Партія веде" теж і Яновського і це йому час до часу відповідно пригадує, як це зроблено тепер з „Вітчизною".

Лев Ясінчук.

З УКРАЇНСЬКОЇ СКИТАЛЬЩИНИ

3)

Численніша частина української еміграції в Німеччині; її рахують на 250 тисяч душ, тому, що Німеччина рахується за державу, що завинила й програла війну, німці не мають нічого до говорення в справах еміграції й там життя легше, зносніше. Менша частина еміграції (за рахунком місцевих українських організацій) біля 20 тисяч душ) осіла в Австрії. Коли брати на увагу джерела, з яких користав Молотов*), коли на мировій конференції в Парижі ставив усунення скитальців з Австрії як одну з чотирьох вимог, від сповнення яких узалежнював розмову про договір і Австрією, — число скитальців з Польщі і з Советів виносило 18,156, яких можнаб уважати за українців (на 437 тисяч усіх скитальців в Австрії, в тому 236,561 німців).

За українськими джерелами склад української еміграції в відсотках такий: інтелігентів різних фахів і студентів 14.5%; селян, ремісників, робітників (кваліфікованих і некваліфікованих) 64.5%; інших (дітей, жінок зайнятих у домашньому господарстві, мужчин віком понад 66 років) 21%. Одна половина української еміграції в Австрії живе в таборах удержувана УНРРА, друга половина — приватно. Чужинців в Австрії поділяють на дві групи. До одної належать ті, що походять з держав обєднаних в Організації Обєднаних Держав (рускі, поляки, югославяни, альбанці, греки). Друга група це ті, що походять з „ворожих" держав, отже: німці, мадяри, румуни, болгари, фіни, балти й інші.

Перша група користується поміччю УНРРА; вона має першенство в одержанні праці, її не мав би обовязувати примус праці, вона не мала б підлягати австрійській поліції і т. п. Українці записані в Австрії (в Німеччині теж) як громадяни Польщі або Советів (таких мало), або це старі еміґранти — як бездержавні. Отже всі вони повинні належати до першої упривілеєної групи. Одначе наділі багато з тих привілеїв скасовані. УНРРА ще дає в таборах приміщення й мізерний харч (приватні не мають тепер ніякої помочі від УНРРА), але існує примус праці і то рідко коли по фаху. Вправді нема тут такої славної постанови в конституції, як ця, що „хто не працює, той не їсть", але зате є відповідна практика: хто не має праці, той не одержить т. зв. „харчевих карток", а без них не має права купити харчевих продуктів, що обраховані на 1,100 кальорій денно. Ті, що мешкають приватно, не мають тепер ніякої помочі. Це так тільки шумно кажеться „мешкає приватно". Але хто такого мешкання не бачив, особливо в дуже збомбардованому Інсбруку в Тиролі, той не повірив би, щоб люди могли так мешкати. В звалищах будинків, де зо стелі тече, замісць вікон чи дверей — тектура або старий мішок, кожної хвилини може впасти цегла чи кусень тинку на голову, без помосту, без печі, на вузьких барлогах збитих дощок найдених на звалищах. І то ще раз-у-раз находять всякі „власники" чи „повновласники" або просто поліція і викидає відти під претекстом, що дім буде ремонтований. І треба шукати нового звалища звичайно вже гіршого, бо „ліпші" вже зайняті. Ті, що були зайняті в якихсь австрійських підприємствах одержують виповідь з праці. Розмірно невеличка частина інтелігентів працює менш більш по фаху, але тільки в нечисленних українських установах, які звичайно борються з важкими фінансовими труднощами.

Українську еміграцію в Австрії треба вважати за наскрізь політичну. Бо коли німці навіть і вивезли кого на роботу, а він тепер не захотів вертати домів, то робить це виключно з політичних мотивів. Треба теж добавити, що нема в Австрії найменшої пропаганди чи агітації проти повороту. Найсильнішою й одинокою пропагандою — це переживання дома з часу 1939 до 1941. Навпаки, як зважити непривітну і неприхильну поставу австрійців до нас, то кожний волів би, щоб якесь число виїхало звідси чимшвидше, бо тоді змаліло б число скитальців і може злегчилось би наставлення австрійців до решти скитальців. Навіть названий у повищому цитаті Дослідний Інститут стверджує, що це політична скитальщина, що велика частина чужинців стоїть в опозиції до уряду свого краю, особливо, коли мова про росіян, поляків (тут охоплені і ми) і югославяни. „Одначе тим зовсім не кажемо, — застерігається Інститут, — що ті особи були приналежні до фашистівського руху, або подібних ідеологічних напрямків. В сучасний мент нігде не проявилася політична діяльність чужих утікачів". Нажаль те цінне ствердження ще далеко не всюди найшло зрозуміння.

(Дальше буде)

*) "Berichte und Informationen des oesterreichischen Forschungsinstituts für Wissenschaft und Politik", — Salzburg, 1946., Heft 6.

ЖАРТИ

Отверта розмова.

Два найбільше знеславлені громадяни одного малого містечка в одному південному стейті розсварилися ранком одного дня так далеко, що аж поліція мусіла їх мирити, запроторивши обох до вязниці. Коли опісля покликано їх до суду, покликали на свідка ніґра, який єдиний чув усе, про що йшла сварка. Каже суддя до ніґра: „Скажіть, дядьку Джов, про що то йшло обом противникам, коли вони сварилися?" — Відповідає старий дядько: „Я поправді таки не міг розібрати, бо вони собі лише правду в очі говорили".

В ОБОРОНІ ПРАВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Український Конгресовий Комітет Америки, розгортаючи свою акцію, звернену на оборону прав українського народу, звернувся до делегатів Третього Конгресу Американських Українців з таким письмом:

Вам відоме загальне положення наших братів в Україні та на еміграції в Европі: воно більше чим трагічне. В Україні пяний перемогою червоний сатрап лютує в найбільш дикий і жорстокий спосіб. Відгородивши Україну „залізною куртиною" від зовнішнього світу, він поголовно винищує населення, заморюючи його голодом, висилаючи на Сибір, розстрілюючи, або запрягаючи до нелюдських каторжних робіт. Рівночасно ведеться генеральний наступ на українську культуру та вогнем і мечем випалюється навіть найменші прояви окремішного українського життя. В парі з цею злочинною нищівною роботою в самій Україні, московсько-большевицький ворог людства веде теж посилену акцію проти цілої маси нової української еміграції в Европі, серед якої є без сумніву найвартніші елементи з усіх українських суспільних прошарків.

Український народ мав уже час і можність переконатись, що від большевиків йому не дождатися вже нічого, крім наглої смерті від кулі з большевицького нагана в тюремних підвалах НКВД, або повільної загибелі від голоду чи каторжних робіт. В цьому одчаю він розпочав і веде нерівну боротьбу, яка може закінчитися тільки перемогою, або... смертю. Українська Повстанська Армія та її дії є наглядним виявленням цеї боротьби.

Ми, американські українці, не можемо і не сміємо приглядатися безчинно цій боротьбі за життя і смерть наших братів. Ми мусимо докласти усіх зусиль та використати всі способи і засоби, щоб рятувати їх від неминучої загибелі та допомогти в боротьбі за визволення, отже в боротьбі за ті ідеали, за які боролись і вмірали теж наші брати, сини і друзі в рядах славної американської армії. Ми мусимо їм допомогти, бо це є нашим подвійним обовязком, як американських громадян і українців з походження.

Вибраний Вами Український Конгресовий Комітет розгортає щораз ширшу політичну акцію в обороні прав українського народу. В цьому його мусять піддержати і йому допомогти всі американські українці. Кожна наша робота і кожна наша жертва для тої цілі тут буде тільки блідим відгомоном тої боротьби, що її веде український народ на батьківщині і незамітною частинкою тих жертв, які він в цій боротьбі складає. Тільки найбільшими і спільними зусиллями ми можемо сповнити наш обовязок у відношенні до наших братів, врятувати їх від загибелі та допомогти добитися кращої долі.

Як довго країна наших батьків — Україна перебуває в неволі, так довго ми не сміємо щадити ані труду, ані жертв, щоб її допомогти визволитися. Це тим більше, що визволення України лежить не тільки в інтересі нашої нової батьківщини — Америки, але й в інтересі тривкого мира в світі. На нас впало б прокляття історії, якщоб ми не використали усіх можливостей для допомоги і рятунку наших братів. „І яке ж ти маєш право, черепино недобита, про своє спасіння дбати там, де гине міліон" — писав колись наш великий народний каменяр Іван Франко. Яке право мали б ми спокійно приглядатися загибелі міліонів людей у світі, зокрема наших українських братів? Ми мусимо їм допомогти, ми мусимо всі, як один підтримати політичну акцію Українського Конгресового Комітету, який взяв на себе це велике і трудне, але благородне завдання рятувати народ від загибелі, допомогти йому визволитися та влаштувати собі таке життя, яким доля нагородила нас, американських українців.

В тій цілі Український Конгресовий Комітет звертається до Вас, як до учасника Українського Конгресу, щоб Ви перебрали у Вашій місцевості ініціятиву в допомогу політичній акції Комітету. Наші брати в Европі, приймаючи з вдячністю матеріяльну допомогу від своїх американських братів, прохають, щоби головну увагу звернути власне на політичну допомогову акцію Україні.

Ця акція може вестися в двох напрямках: на міжнародному і на американському теренах. Акцію на міжнародному терені веде центральне представництво американських українців, отже вибраний Вами Український Конгресовий Комітет, а в акції на американському терені повинно вже під його проводом взяти ширшу участь ціле американсько-українське громадянство.

Завданням такої акції на американському терені є: 1. Піддержати морально і матеріяльно роботу центрального представництва американських українців, отже Конгресового Комітету, та 2. Відповідно впливати на місцеву американську опінію, точніше: настроювати американський загал прихильно до визвольної боротьби українського та інших поневолених народів, за посередництвом місцевих конгресменів та сенаторів домагатись допущення до Америки українських скитальників, піддержувати під цим оглядом виступи американських представників в Обєднаних Державах, зокрема п-ню Рузвелт, що виявила багато зрозуміння і співчуття до долі скитальників в Европі, і т. п.

Звертаючись до Вас з проханням перебрати на себе цей почесний обовязок в організації такої акції на оборону прав українського народу, ми пропонуємо Вам, щоб Ви в порозумінні з усіми українськими національними організаціями, товариствами, братствами, клубами і т. д. скликали у Вашій місцевості НАРОДНІ ВІЧЕ, на якому був би обговорені заторкнені в цему письмі справи та можливості, способи і засоби Вашої участі в акції Українського Конгресового Комітету, звереній на оборону прав українського народу. Віче повинно ухвалити відповідні резолюції, а вічевий Комітет повинен подбати, щоби при цій нагоді місцева американська преса і радіовисильні теж забрали в цій справі відповідний голос.

Дальшим завданням віча було б перевести відповідну грошеву збірку на допомогу Конгресовому Комітетові в його політичній акції, успіх якої залежить у великій мірі власне від фондів, якими він зможе розпоряджати.

На зорганізоване у Вашій місцевості Віче Український Конгресовий Комітет буде старатися вислати свого делегата, найрадше — якщо час і обставини дозволять — в особі голови Комітету ред. С. Шумейка, який при цій нагоді поділився б з приявними теж своїми враженнями з побуту серед української еміграції в Европі під час його місії на Мирову Конференцію в Парижі.

Додаємо, що треба обовязково подбати, щоби Віче відбулося старання і при участі усіх місцевих українських національних товариств та організацій і їх членів (очевидно, за виїмком комуністів) та мало справді загальний і безпартійний американсько-український характер.

Ми віримо, що Ви не відмовитесь від цего почесного завдання перебрати на себе ініціятиву акції в обороні прав наших знедолених братів в Україні та на еміграції в Европі, і залишаючи теж Вашій ініціятиві подрібний план такої акції, ми дожидаємо від Вас вісток та остаємо

з належною до Вас пошаною

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ:

С. Шумейко, голова,

Е. Піддубчишин, секретарка

ЩО ПИШУТЬ?

ПРО ПЕРЕМИШЛЯНЩИНУ.

(На основі листа з скитальщини).

Коли я отримав від вас листа, то я так читав його, що аж сльози самі почали з очей течи на згадку, як то нас доля по цілім світі порозкидала. Ви далеко за водами, а я в Німеччині, а Бог знає, що там вдома діється.

В 1939 році прийшли до нас большевики і тоді почалось таке робити, що не дай Боже. З Каміня вивезли на Сибір В. Б. і С. і їх усе майно розібрали. С. Василя забили, а за що, то сам Бог знає. Усього докладно не можу вам описати, самі додумайтеся, яка то була „свобода". Двох В. Б. і мого брата В. забрали до Золочева і вони вже більше не вернулися. Ваш вуйко І. В. на лузі коло П. віддав Богу духа.

В р. 1941 мене забрали на роботу до Німеччини і тоді я з дому діставав листи з описами, що там робиться, аж страшно було читати. Впродовж пять літ мого побуту в Німеччині нераз натерпівся голоду й холоду. Що то не виробляли з нашим народом німці! Зима й дощ, до роботи буками женуть, а їсти нема що. Коли хто що відізветься, то зараз до карного лягеру, а там і пропав.

Ждали ми, коли прийдуть американці і прийшли 12-го квітня 1945 р. Почалось краще життя, але прийшла друга біда, почали гнати до дому. Дехто поїхав, а хто знав, що це таке большевицький „рай", таки тут остався. Нераз несподівано большевики забрали, а кілько то в пивницях погинуло. Американці посадили нас до лягерів УНРРА, але боїмося, щоб нас до большевиків не вивезли. Коли б я був з вами разом, то я б вам усе розказав, а так догадайтеся самі.

Тут кажуть, що нас будуть відсилати до большевиків. Хто їх не знає, думає, що це ніщо. Але хто знає, той розуміє, що краще собі смерть зробити, ніж дістатись в большевицький „рай". Тут є одна дівчина з Вишнівчика, але я її не бачив, бо вона в іншім таборі, віддаленім 20 кілометрів. Усіх людей в нашім таборі є около 2,000 осіб, українців з Великої України й Галичини. Уладжуємо концерти й вистави, а німці й інші чужі люди бачуть, що ми люди з культурою.

КАМПАНІЯ
— на —
ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Усі датки, надсилані на пресовий фонд „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:	Відділ:	Датки:
156 Григорій Ганич	$ 2.00	237 Теодор Крика	2.00
156 Михаїл Парасюк	2.00	237 Петро Михайлиця	2.00
163 Alex Pelipetz	2.00	239 Василь Сенишин	2.00
167 Григорій Миськів	3.00	241 Іван Камфорнік	2.00
167 Павло Зьонкевич	2.00	268 Василь Вовнянка	2.00
167 Іван Лоняк	2.00	270 Левко Кулич	2.00
167 Іван Кульматицький	2.00	288 Андрій Данилюк	2.00
167 Стефан Гавриляк	2.00	292 Микола і Юлія Шустакевич	10.00
173 Теодор Марущак	2.00	295 Andrew Minko	2.00
179 Василь Щупляк	2.00	296 Осип Мадюк	2.00
192 Ilko Wereschak	5.00	296 Катерина Чишак	2.00
198 Анна Сидор	2.00	299 Петро Левадньок	2.00
200 Михаїл Ґийда	2.00	305 Дмитро Дацько	2.00
201 Роман Тенетило	2.00	320 Теодор Захарчук	2.00
201 Казимир Каліста	2.00	324 І. Венгринюк	2.00
204 Іван Ґурґула	3.00	334 Максим Куць	2.00
204 Walter Melnyk	2.00	334 Василь Юрчишин	2.00
204 Василь Гавришків	2.00	334 Михайло Ярема	2.00
206 Николя Гладик	2.00	334 Йосиф Стасів	2.00
218 Мих. Стахура	2.00	334 Микола Задерецький	2.00
219 Пилип Сінгалевич	2.00	348 Михайло Кремінь	1.00
221 Тимко Кривовяз	2.00	350 Стефан Куривчак	3.00
221 Микола Николишин	2.00	350 Стефан Кульбіда	2.00
221 Дмитро Куньо	2.00	361 Стефан Сагайдачний	2.00
221 Василь Лоняк	2.00	371 Омелян Онищук	3.00
221 Василь Горінь	1.50	376 Данило і Катерина Троць	5.00
223 John Hrencecin	2.00	379 Григорій Шавалюк	3.00
223 Лука Худоба	2.00	473 О. Чайківський	5.00
223 Михайло Павловський	2.00	473 П. Самотіс	2.00
223 Михайло Поповіч	1.00	473 В. Синовіцький	2.00
224 Harry Kopiak	2.00	473 І. Лукіян	2.00
229 Михайло Попович	2.00		

Адміністрація „Свободи".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Шікаговська громада протестує!

Місцеві організації, церковні громади обох віроісповідань та українсько-американські організації Американського Легіону та Легіону оф Форейн Ворс, рішили виступити з протестом в неділю, дня 15. грудня б. р.

Протестаційне Віче, яке має відбутися в цей день в Шопен Школі, має на цілі: представити страшну трагедію українського народу на рідних землях за останні воєнні роки; виявити геройські зусилля України в напрямі свойого визволення; а теж запротестувати проти торгів українськими землями і українським народом.

Про потребу того роду масових віч нема чого й розводитися. Їх конче потрібно! Український народ знайшовся в одній соборній неволі під московським караулом і промовити не може. Москалі кажуть, що він „благоденствує, бо мовчить". Та ми знаємо дійсну правду з тисячів листів, що їх одержуємо з різних закутин українських земель й европейської еміграції. Отже так є, що за весь час існування людського роду не було на світі гіршої неволі як червоно-московська! Бо й російські царі слали на Сибір, арештували і т. п. Але були суди, й судді, однаково які, але були, людей арештували, але вони тоді не пропадали як худоба без вісти, і кожний знав на як довго засуджений. А тут в царстві червоного сатрапа Сталіна людей гонять як худобу і без суду держать роками на примусових роботах, поки людина духа віддасть. Чи за це страждав робітничий стан, як валив царя? Чи треба було аж другої світової війни, щоби добитися до такого раю?

Про ті всі справи можемо в Америці дискутувати свобідно й ми повинні дискутувати! Також повинні ми зняти маску з т. зв. Атлянтійського Чартеру, який не то, що не дає поневоленим чотирьох свобід, але ще відбирає їх декому з тих, що ті свободи мали. Українці не мали ми чотирьох свобід від часів козацької держави, крім короткого часу в роках 1918-20. І не дістануть їх без своєї незалежної української держави!

Тому в часі, коли ще радить Організація Обєднаних Держав в Ню Йорку, треба нам, американським українцям, сказати: шкода вашого труду, панове дипломати, бо несправедливістю мира на світі не заведеться. Коли не хочете заслужити собі на долю бувшої Ліги Націй, дайте волю всім поневоленим народам, в тому теж й українцям. Здобудеться на відвагу поставитися проти всякого, малого чи великого медведя, що топче по чотирьох свободах світу! Якщо нема в вас сили, відваги чи хребта цього зробити, то даремні ваші зусилля.

На віча, на яких ці справи обговорюються, американські українці повинні приходити лавою. Тоді й вартість тих віч буде велика!

Степан Куропась.

—о—

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З ювілею і бенкету для скитальців.

Дня 10. листопада українська прав. церква св. Володимира при 14-тій вулиці святкувала 20-літній ювілей свого існування Службою Божою та величавим бенкетом.

Підчас бенкету не забуто також й на скитальників, що мучаться по таборах, на вигнанні. Довголітній бувший предсідник громади, Т. Скульський, в порозумінню з урядом попросив гром. П. Марка і Ю. Мелона перевести збірку, що дала $106.97. З цього на руки о. пароха гром. Т. Мілещуки і К. Мартинюк дали по $10 на сироти, а на руки Т. Скульського гром. В. Дроботій $5 на скитальців. Решта збірки була зложена дрібними пожертвами.

Зібрану допомогу переслано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії, Па.

М. Євуш предс. парафії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

На допомогу Українському Конгресовому Комітетові.

Кожний інтелігентний українець і українка знають, що в цей дуже критичний час доля української народу залежить від них самих. Українська минувшина доказує, що робили для загальної справи колись, а що робимо тепер. Прийшов новий час а з ним нові завдання.

Бачимо на власні очі, читаємо в часописах, як завойовники систематично винищують український народ. Однак є люди, які виявляють добру волю і готовість до боротьби з завойовниками й реакціонерами. Український Конгресовий Комітет, створений з доброї волі американських українців, поставив собі за завдання обороняти права українського народу та допомагати йому визволитися і створити вільну і від нікого незалежну Українську Державу. Треба розуміти, що постійна праця Українського Конгресового Комітету буде успішною тоді, коли наше громадянство дасть йому повну моральну і матеріяльну піддержку.

В тій ціли делегати до Третього Українського Когресу у Вашингтоні, Д. К, в східній стороні, зорганізували Філію, що очолює місто-голова Українського Конгресового Комітету Филип Демян. В західній стороні кілька місяців тому зорганізовано нове товариство, яке очолює член Ради Українського Народного Союзу Володимир Дідик, а секретарем є Микола Небоженко. Товариство розвивається дуже гарно і має ту саму ціль, піддержувати акцію Українського Конгресового Комітету, на яку зложили свої жертви слідуючі члени, прихильники і товариства: по $25: Відділ 75 і Відділ 292 У. Н. С., Український Народний Дім, Золотий Хрест, Відділ 14 СУА, Відділ 23; по $5: І. Столяр, І. В. Дячун; Г. Михайлишин $3.25; по $3: А. Білик, В. Яворський, М. Савчин, І. Владика, І. Дідух, П. Боднар; по $2.25: І. Дідух, Й. Іванишин; по $2: І. Слупецький, Ф. Гузіль, В. Колодій, А. Баранецька, К. Доскоч; Д. Собашко $1.75; по $1.50: Д. Добрівний, М. Стружовська, М. Небоженко, О. Бродяк; В. Дідик $1.25; по $1: Г. Прогайло, А. Іванишин, А. Тетеричко, П. Гладун, М. Осип, А. Дідик, М. Кахній, П. Верещук, І. Іванчук, І. Форись, С. Ґава, М. Ґолей, К. Ігнатюк, П. Федик, С. Левкут, А. Блащук, Г. Вовк, Я. Кахній, Т. Торський, А. Левкут; дрібними $2.75. Разом $202.50. Канцелярійні видатки згаданого товариства $6.03, решту $196.47, зложено на руки скарбника Українського Конгресового Комітету, Дмитра Галичина.

Іван В. Дячун, скарбник.

—o—

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Жертви з нагоди Листопадового Свята.

На панахиді з нагоди Листопадового Свята в українській православній церкві св. Володимира Великого зложили приявні в церкві жертву на допомогову акцію, передані на руки Злучених Українських Організацій для пересилки до Комітету в Филаделфії.

З ложили: Марія Павлишин $2; по $1: І. Жук, А. Гевусь, П. Глинка, М. Куць, П. Молодець, Г. Лозинський, О. Лозинська, П. Сьвідрик, Л. Данилко, С. Морозович, Марія Морозович, Стефанія Морозович, Н. Каік, І. Сидорович, Катерина Ґолдер, Розалія Токменко, Марія Марик, Олена Шаваринська, Розалія Кушнір, Катерина Волянська, п-ні Олійник, Катерина Осадчук, Анна Модна, Марія Лупань, Олена Мазур, В. Баранський, Н. Зінків, Г. Степанек. — Разом $29, а дрібними $22. Разом $51.

Григорій Степанек,
скарбник Злуч. Укр. Орг.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Питсфілд, Масс. — Адміністрація дає таке вияснення: „Свободу" до Австрії можемо висилати, одначе не запевняємо, що буде доручена. Американська пошта не хоче нам гарантувати, а на запити відповідають урядники: „Тейк е ченс". З цього виходило б, що ризико Ви берете на себе. Передплата на рік до Австрії $10, на пів року $5.25.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

• • •

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

4317. Кангура Григорій з пов. Житомір від Вем Іларіона.

4318. Кузьменко М. з Київщини від Мисько Юхима.

4321. Козак Юрія з с. Малого Березного, Головка Степана з с. Черниці, Дрогобич, Гвоздулич від Гвоздулич Юрія.

4323. Жукавич Антона з с. Могильниці, Теребовля, Яворський Левка, Степана, Маріяна і Осипа з с. Романівки, Крусельницький Осипа, Чемерис Івана і Михайлини (Корчинська), Багрій Михайла від Кудрик Івана і Марії.

4325. Супик Анни з с. Сернок Сер., Рогатин, від Курман Михайла.

4326. Ґураль Йосифа з села Бишок. Бережани, від Гірняк Йосифа.

4327. Мартиненко Леонтія з Великої України від Деменко Федора.

4328. Гула Михайла, Вільчинський Миколи, Хибінь Степана з с. Хохонева, Рогатин, від Перепічка Миколи.

В. 4329. Кравець Анни, Колодій Ілька з с. Вікна, Скалат, від Процик Ольги.

4331. Колодій Андрія з села Журавиця, Перемишль, від Наконечний Володимира.

4332. Драган Антона і Михайла з с. Лопушанка від Лучин Йосифа.

4333. Костик Петра, Злункевич Дмитра і Миколи з села Луковець, Любачів, від Костик Юстини (Мазепа).

4334. а) Піжанський Йосифа і Анни зі Стрия від Німець Григорія.

4334. б) Козулькевич Михайла зі Снятина від Козулькевич Григорія.

4335. Гринишин Теодора від Гринишин Івана.

4337. Гомусян Ілька, Левеска Юстини від Смек Олекси.

4338. Самовоник Анни з села Якубівці, Городенка, ід Жедоряк Дмитра.

4339. Андрейчук Йосифа з с. Дубрівці, Ужгород, Прадід Юрка з с. Бачава, Мукачів, від Андрейчик Михайла.

4341. Чубуков Андрія від д-ра Коваль Володимира.

4343. Ґовда Василя з с. Глубічок Великий, Тернопіль, від Ґовда Богдана.

4335. Ропач Михайла від Челюх Степана.

4346. Стечин Гупер Дмитра від Стечин Нестора.

4347. Цимбалюк Теодора від Цимбалюк Федора.

4348. а) Присунька Анастазії з с. Тростянець, Бережани, від Юрчишин Миколи.

4348. б) Писарчук Андрія і Володимира, Костишин з села Рисвянка від Радовенчук Евфімія.

4349. Бочарів Григорія Васильович від Бочарів Петра Филипович.

4351. Березовська Марії і Ядвіги від Шатунський Степана.

4352. Дякун Михайла (син Андрія) і Миколи (син Костя) з села Стрілич Нових, Бібрка, від Лічко А.

4353. Скальський Івана з с. Бабин, Самбір, від Скальський Плутона.

4354. а) Коцай Гілярія і Гриця від Коцай-Дяківська Юлії з с. Слобода Золота.

4354. б) Сохоцька Марти від Сохоцький Юліяна.

4355. Гопонько Анни з пов. Мукачів від Гопонько Івана.

4356. Кармазин Антона, Федорович Василя, Вамбукат Михайла, Черкавський Михайла, Загоруйко Миколи з с. Сасова, Золочів, від Яхтонович-Чернявська Степанії.

4357. Андрушко Івана, Степана і Петра з с. Колодруби, Рудки, від Андрушко Анни.

4360. Інша американська організація має листи до таких осіб: Зарик Марії, Струґар Івана, Григорія і Маківський, Критський Мітрофана, Комар Юлії, Кузирка Анастазії (Федак), Лисак Еви і Матвія, Никфорд Томаса, Олющак Федора, Павлюка з с. Устечко, Пованда Метра, Карелич.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

БРУКЛИН, Н. Й. — Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 158, відбудуться в неділю, 8. грудня, в год. 2:30 пополудні, в Укр. Нац. Домі, 216 Ґренд ул. Просимо всіх членів прийти хоч раз на рік, бо маємо багато важних справ до вирішення, як рівнож буде вибір уряду на наступний рік. — Ю. Павчак, пр.; М. Баглай, фін. секр.; І. Глушко, кас.; М. Кіт, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 8. грудня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Маємо важні справи до полагодження. — Г. Степанек, предс.; Г. Кісіль, фін. секр-кас.; Т. Кальмук, рек. секр.

ПІТСФІЛД, МАСС. — Річні збори Тов. ім. М. Грушевського, від. 150, відбудуться 8. грудня в 2. год. пополудні, в церковній галі. Просимо всіх членів прийти хоч раз на рік; почуєте річний звіт і виберете уряд уряд на 1947 рік, а ті, котрі мають залеглість, заплатіть і не будьте тягарем для Тов. — М. Дарчук, предс.; А. Гуска, кас.; О. Яремій, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, в годині 7. ввечір, в галі церковній при улиці Ґрін. Упоминаємо довгуючих членів, щоби на цих зборах вирівняли свої вкладки, бо інакше можуть наразитися на суспензу. — М. Курило, рек. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Тов. ім. Дмитра Вітовського, від. 301, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 8. грудня, в год. 1. пополудні на Кортез. Просимо всіх членів прийти на збори і ухвалити, коли мають відбутися річні збори. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. — За уряд: Т. Кашинський, предс.; М. Ііляш, кас.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221, відбудуться в неділю, 8. грудня, в 12. годині пополудні, в Домі Відділів У. Н. С., 843 Н. Вестерн Еве. Просимо всіх членві і члениць прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Ф. Васильовський, предс.; Д. Максимюк, кас.; Т. Шпікула, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, зараз по Сл. Божій, в сали парохіяльній. Буде звіт урядників і контр. комісії та вибір урядників на 1947 рік. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої довги. — Уряд.

ДЕРРІ, ПА. — Сестр. Преч. Діви Марії, від. 303, повідомляє всіх членнць, що річні збори відбудуться 8. грудня, в гали українській, 320 Овенс Еве. Всі членниі і члени повинні прийти на ці збори і вирівнати всі належитости. Буде вибір уряду на 1947 рік. — Анна Р. Куземчак, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 8. грудня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Франклин ул. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо є багато справ до полагодження. — М. Паранич, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Повідомляємо членів Бр. св. Василія, від. 168, що річні збори відбудуться в неділю, 8. грудня, пополудні, де звичайно. Просимо всіх членів явитися на збори. — Г. Ґеба, предс.; С. Космина, секр.; М. Щирр, кас.

БРІДЖПОРТ, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що річні збори відбудуться в суботу, 7. грудня, в годині 7. ввечір, в гали церковній, 34 Біч ул. Взиваємо всіх членів прийти на час. Буде вибір уряду на 1947 рік і інші справи до вирішення. Товариство дає для всіх своїх членів малу перекуску. Тож прийдіть хоч раз на рік і виберіть уряд, а потім буде тов. гостина для всіх членів. — За уряд: Д. Чернявський, предс.; М. Шиманський, кас.; М. Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Подаємо членам до відома, що річні бизнесові збори Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 7. грудня, в годині 8. ввечір, в церковній галі при 7. вул. Обовязком кожного члена є явитися на цих останніх цього року бизнесових зборах тому, що буде дуже важна програма до дискутовання. Статутова комісія представить зміну статуту. — За уряд: М. Малетич, предс.; П. Кучма, фін. секр.; І. Галичин, кас.; В. Павлів, рек. секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 7. грудня, в год. 7:30 ввечір, в St. Boniface Hall, 345 Main St. — Іван Бурнас, секр.

ТАРЗАН, ч. 1494. Щаслива стріча рідні.

„Коли хлопець має згинути, ти мусиш наперед звести боротьбу зо мною!" — заявив Тарзан.

На приказ Кайда войовники окружили його... і пан джунглів звернувся з вижиданням до хлопця.

Коли хлопець здіймив свій фез з голови... довгі чорні коси впали на плече із поміж них виринуло ясне лице Найди.

„Тату, таж це я!" закликала Найда. „Я перебралася і втікла саме тоді, коли Тарзан сполошив коні торговців невільниками!"

Після щасливої стрічі батька й доні Тарзан вертався до своєї Джени на чудовім арабськім коні, дарованім Кайдом. Тарзан ніколи не догадувався, що за важливий дарунок буде оцей кінь.